

DOLENJSKI GOZDAR

glasilo delavcev
gozdnega gospodarstva
novo mesto

letnik XIX.

januar 1982

št. 1

Lične ptičje krmilnice, ki jih je sestavil naš nekdanji sodelavec Jule Smrke, so okras upravnih stavb GG-ja in še marsikateri zasebni hiši. Tudi gozdarji ptice pridno krmimo. Vračajo nam s petjem, ščebetom in uničevanjem škodljivcev na vrtovih, poljih in v gozdu. (Foto J. P.)

Zgledna skrb za ptice

Da je vsak obisk pri Goršičevih na Gornjem Polju (po domače na Grumljah) nekaj posebnega, ni treba posebej poudarjati, saj mi bo vsak, ki jih je že kdaj obiskal, to zlahka potrdil. Toda Goršičeva, Stane in Tončka, nista znana le po svoji izredni gostoljubnosti, odlikuje in označuje ju še veliko drugih posebnosti. Naj omenim le nekaj primerov: oba sta znana ribiča, izdelujeta muha za vabe, sta gobarja in ljubitelja narave sploh. Ko sem ju tokrat obiskal, smo se pogovarjali o njihovih ljubljencih – ptičjih.

Ljubezen do teh živali nosita v sebi že od otroških let, zlasti gospodinja Tončka.

Kot sta povedala sama, sta na veliko začela skrbeti zanje pred tridesetimi leti v Kamniški Bistrici pri Gozdnem gospodarstvu Silva. V desetih letih, kolikor sta bila tam, so vsako zimo pokrmili do petnajst tisoč kilogramov ptičje hrane. Na tisoče in tisoče raznih ptic so ljudje prihajali celo organizirano

občudovat iz vse države in tudi iz inozemstva.

Odkar sta se preselila na Dolenjsko, na Gornje Polje, in sta si nad vasjo postavila dom, pozimi redno krmita ptice, s čemer imata precejšnje stroške.

Lansko zimo sta kupila 60 kg sončničnega semena, 130 kg koruze in 50 kg govejega loja, letošnjo zimo pa 150 kg koruze in 70 kg loja. „Več nista zmogla“, sta skromno povedala. Razumljivo, saj se preživljata le z eno pokojnino.

Hrano za ptice pripravljata tako, da data koruzo zdrobiti, loj scvreta oz. stopita, nekaj pa ga obesita po sadnem drevju kar v kosih. Drugo hrano, zdrob in topljen loj, pokladata v posodah na tla na dveh mestih in v obešeno krmilnico.

Še preden pade prvi sneg, mora biti vse to pripravljeno, sicer je gospodinja Tončka vsa nesrečna, ker nima s čim nahraniti prezebljenih ptic. Ob prvem snegu, zlasti ko pritisne še mraz, priletijo številne ptice k „bogato obloženim mizi“. Ti gostje so: štiri vrste siničk, taščice, strnadi, dleski, zele in rdeče žolne, kosi, šoje, srake, vrabci, kraljički idr. V hudi zimi jih prileti več sto naenkrat. Zgodilo se je že, da so ptice dobesedno prekrile vhodna vrata in sta jih morala odganjati z ropotom.

Zadnje čase zaskrbljeno ugotavljata, da je ptičev vsako zimo manj. Mislita si, da morda zato, ker okoliški kmetovalci uporabljajo vedno več kemičnih škropiv. Opažata tudi, da se klatijo okoli napol podivjane mačke, ki lovijo ptice. Kljub temu vztrajata. Škoda, da ni v našem koncu več takih Goršičev.

FRANC ČIBEJ

Izhodišča za pripravo letnega plana

Najprej cilji in pota do njih, šele potem planske tabele

Na zadnjem sestanku strokovnega sveta (v petek, 25. decembra lani) smo razpravljali o izdelavi osnovnega načrta, to je o predlogu osnovnih ciljev in politike poslovanja, s katerim zajemamo bistvene odločitve in z njimi poslovanje v letu 1982. Z drugimi besedami, to so tudi izhodišča za pripravo letnega načrta. Predlagajo jih poslovodni organi, sprejemajo pa jih delavski sveti temeljnih organizacij. Na njihovi podlagi izdelajo načrtovalci dokončne načrte.

Pri izdelavi predloga izhodišč za pripravo letnega načrta

za 1982 smo upoštevali naslednje:

- usklajene načrte sisa za gozdarstvo SR Slovenije,
- srednjeročni načrt kot temeljni planski akt,
- resolucijo izvajanja družbenega načrta,
- želje delavcev temeljnih organizacij in
- strokovne podlage, ki izhajajo iz razčlenitve poslovanja v tekočem letu.

Temeljni cilj je „želeni dohodek“

Najprej smo določili osnovni cilj, to je višino žele-

nega ali potrebnega poslovnega rezultata – dohodka. Dohodek na delavca vsake temeljne organizacije mora biti 1982 za 20 odstotkov večji od doseženega 1981. Temu cilju bomo podredili:

- načrt proizvodnje in prodaje gozdnih sortimentov,
- obseg gozdnogojitvenih del in gradnjo gozdnih cest,
- načrt drugih proizvodov in storitev,
- načrt materialnih stroškov in amortizacije ter
- izrabo razpoložljivih zmogljivosti.

Načrt blagovne proizvodnje mora zajemati količino, ki smo

(Nadaljevanje na 2. str.)

Plan proizvodnje smo izpolnili 100-odstotno

Do konca leta 1981 smo posekali 138.190 m³ lesa (planirano 134.215 m³), odkupili pa 54.569 m³ lesa (planirano 58.999 m³). Strukturo ter primerjavo s planom in z 1980 letom prikazujemo v naslednji tabeli:

	iglavci m ³	listavci m ³	drva m ³	skupaj m ³
družbeni gozdovi				
- doseženo do konca decembra 1981	54.274	63.093	20.823	138.190
- doseženo do konca decembra 1980	56.024	58.247	19.097	133.368
- planirano 1981	50.419	62.489	21.307	134.215
- indeks (dosež.:plan.)	108	101	98	103
zasebni gozdovi				
- doseženo do konca decembra 1981	11.036	38.520	5.013	54.569
- doseženo do konca decembra 1980	10.697	33.596	3.281	47.574
- planirano 1981	10.968	44.481	3.550	58.999
- indeks (dosež.:plan.)	101	87	141	93

Posamezni TOZD in TOK so plan proizvodnje do konca decembra izpolnili takole:

TOZD Novo mesto	100 odst.
TOZD Straža	100 odst.
TOZD Podturn	106 odst.
TOZD Črmošnjice	107 odst.
TOZD Črnomelj	98 odst.
TOK Trebnje (družbeni)	113 odst.
TOK Novo mesto	100 odst.
TOK Črnomelj	86 odst.
TOK Trebnje	81 odst.

Marina Lešnjak

jo v srednjeročnem načrtu predvideli za 1985 in znaša 208.078 m³. Le-ta je za 4,5 odstotka večja od petletnega poprečja 1981–1985 ali od lanskega leta. Takoj moramo pripomniti, da za zasebne gozdove ne načrtujemo 69.957 m³, kot jih predvidevamo v srednjeročnem planu za 1985, ampak samo 64.413 m³, razliko 5.544 m³ pa bodo nadoknadili tozdi, ki gospodarijo z družbenimi gozdovi.

Več lesa je potrebno posekati zaradi večjega obsega gozdnogojitvenih del, predvsem zaradi več zakasnelih redčenj in melioracij. V celoti zajema plan redčenj 906 ha, plan melioracij pa 222 ha, od teh 87 ha direktnih premene in 135 ha indirektnih premene. Gozdnih cest nameravamo zgraditi 20 km (13 km novogradenj in 7 km rekonstrukcij).

Načrt drugih proizvodov in storitev zajema predelavo lesa, hortikulturno urejanje, vrtnarsko proizvodnjo in stranske gozdne proizvode.

Pri materialnih stroških predvidevamo samo nominalno povečanje, to je povečanje nekaterih stroškov zaradi inflacije (tudi odkupne cene lesa), dejanjsko pa načrtujemo znižanje materialnih stroškov.

Načrtovana izraba razpoložljivih zmogljivosti zajema povečanje števila obratovalnih dni strojev kakor tudi povečanje produktivnosti dela, kajti samo od slednjega je odvisna resnična rast dohodka.

Zdaj lahko že rečemo, da načrtujemo na eni strani želeno višino dohodka (ob upoštevanju primerne ravni osebnih dohodkov in primerne akumulacije), na drugi strani pa možni dohodek. Slednji je odvisen od celotnega prihodka ali vrednosti prodaje in od materialnih stroškov. Načrt celotnega prihodka (tudi prodajne cene) bomo povečevali in materialne stroške zniževali toliko časa, da bosta oba zneska, to je želeni in možni dohodek, enaka.

Na podlagi tako pripravljenega osnovnega načrta lahko povečamo vrednost točke ali kalkulativne (vračunane ali začasne) osebnih dohodke za 20 odstotkov že meseca januarja letošnjega leta.

JANEZ RUSTJA

Letos pri GG več zaposlenih

Zaradi povečanega obsega sečnje lesa, gozdnogojitvenih del in gradnje gozdnih cest bomo pri Gozdnem gospodarstvu Novo mesto 1982 dodatno zaposlili kar triinpetdeset delavcev.

Ta predvidevanja pa močno odstopajo od resolucijske stopnje, ki napoveduje rast zaposlenosti le za 1,1 odstotka. Ob sprejemu izhodišč za načrt je delavski svet ugotovil, da bo z novimi dodatnimi delavci dosežen tudi večji dohodek. Dodatne zaposlitve so potrebne predvsem zaradi za 11.000 m³ povečanega načrta sečnje lesa.

V zasebnih gozdovih namepravajo toki posekati s svojimi delavci 15.000 m³ lesa. V tokih ugotavljajo, da vse več lastnikov gozdov ponuja delo toku. Sami niso pripravljeni sekati, spravljati in prevažati les in to zaradi prezaposlenosti, neustreznega orodja in opreme ter zaradi nevarnega dela. Lastniki gozdov, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, pa še niso pripravljeni skleniti kooperacijskih pogodb o delu v svojem in drugih gozdovih, čeprav smo jim to že večkrat priporočili.

Zaradi dogovora o skupnem vlaganju v gozdove (poleg

gozdnega gospodarstva prispevajo denar tudi porabniki lesa in sis za gozdarstvo) je občutno porasel obseg gozdnogojitvenih del, še zlasti redčenje, ki zaposluje več delavcev. Podvojili bomo tudi gradnjo gozdnih cest.

V skladu s samoupravnim sporazumom o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja bomo zmanjševali zaposlovanje po pogodbah o delu, zlasti pri tistih delih, ki trajajo dlje časa.

Večji obseg dela predvidevamo tudi v novi vrtnariji.

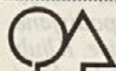
Kljub načrtovanemu povečanju števila zaposlenih delavcev bomo pri sprejemu zelo previdni. Zaposlili bomo na novo le toliko delavcev, kolikor bo nujno potrebno. Še vedno se bomo zavzemali za večjo produktivnost, ki jo lahko dosežemo z boljšo tehnologijo, zmanjševanjem izostankov z dela zaradi bolezni ali deževnih dni, z boljšim izkoriščanjem strojev itd. Opravičil za neizpolnjevanje načrtov na račun pomankanja delavcev ne bi smelo biti.

Letos bomo zaradi upokojitve morali nadomestiti okrog 23 delavcev, na račun fluktuacije pa še nadaljnjih 18 delavcev. Vse manjkajoče gozdarske strokovne delavce, delavce v knjigovodstvu in administraciji bomo nadomestili s študenti. Le gozdne delavce sekače, ki jih bo največ na novo sprejetih, bomo usposobili za delo v lastnem izobraževalnem centru.

FRANC MARKOVIČ

Zelo mrzlo zimsko dopoldne je bilo prve dni letos, ko je skupina delavcev tozda Gozdarstvo Novo mesto sekala smrečino na Ruperč vrhu. Kljub mrazu so bili sekači dobre volje. Za malico so si poskrbeli ob ognju kar sami, z dobrim pečenim krompirjem pa so postregli tudi meni. Ob sečnji so takoj požigali odpadke in pripravljali tla za spomladansko spopolnitev. Na sliki: traktorist Srečo Zupančič, sekači Franc Zagorč, Milan Luzar, Stane Tisov, Marjan Kump in Pepca Šetina. (Foto: J. P.)

DOLENJSKI GOZDAR

Ocenili smo svoje delo

Konferenca ZK v tozdu Gozdarstvo Črnomelj

Kakor vsako leto smo se tudi letos člani ZK sestali na volilni konferenci. Ocenili smo delo OO ZK in delo posameznih članov.

Ugotovili smo, da večina članov uspešno deluje v kraju, kjer živi, v delovnem kolektivu, v delavskih skupinah in samoupravnih organih.

Kritično smo ocenili delo posameznikov, ki kvarijo ugled članstva.

Na podlagi vseh teh ugotovitev smo pripravili program za naslednje obdobje.

Kakor do sedaj naj bi tudi v bodoče še posebej skrbeli za izobraževanje članstva. Več naj bi sodelovali s sindikalnim odborom tozda in tako skupno odpravljali težave. Glavna smer v našem programu je dosledno izvrševanje proizvodnih načrtov. Storit moramo vse za izboljšanje delovne discipline na vseh delovnih mestih.

Bolj bomo skrbeli za bolnike in sodelovali z zdravstveno službo, da bi se zdravi čimprej vrnili na delo. Tudi to lahko pripomore k še boljši delitvi dohodka v korist delavca v ne-

posredni proizvodnji. O tem veliko pišemo in beremo, ni pa potrebnih ukrepov. Zavzemali se bomo za izboljšanje osebnega in družbenega standarda. Budni bomo in ne bomo pozabili na družbeno samozaščito, saj upravljamo z velikim naravnim bogastvom, dragimi stroji in orodjem. Nekateri posamezniki do vsega tega nimajo pravega odnosa.

Navedel sem samo del dejavnosti iz programa, po katerem naj bi se še posebno odražala dejavnost članov zveze komunistov.

Poleg drugega smo sklenili še tole: ob Srednjegorski cesti bomo posadili 44 lip v spomin na žrtve in trpljenje ljudi iz te vasi v času NOB, v vaseh Planina in Zagradec pa 44 sadnih dreves. Tu so bila partizanska naselja in bolnice. Sadje je ranjencem tešilo lakoto in celilo rane. Skupno število dreves bo spominjalo na 88 let življenja tov. Tita. Tako naj bi pomagali uresničiti njegove besede: „Vrnimo naravi vsaj del tistega, kar nam je dajala v najtežjih časih“.

FRANC JANEŽ

nosti, v katerem delavci kontinuirano vplivajo na to, kdo jih bo zastopal v skupščinah, po kakšnih smernicah se bo moral ravhati itd. Naš volilni sistem se razvija in se bo moral še bolj dosledno razvijati tako, da med delavci v tozdi in delovnih skupnostih ter njihovimi delegati v skupščinah družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti ne bo posredniškega odnosa. Gre torej za uresničevanje in poglobljanje delegatskega sistema kot oblike neposredne demokracije.

Volitve v samoupravne organe tozdv in delovne organizacije

Konec maja letos pa bodo volitve v samoupravne organe temeljnih in delovne organizacije. Nosilec in organizator

družbenopolitične aktivnosti pri volitvah in kandidiranju je osnovna organizacija sindikata. Sindikat organizira in izvaja postopek, ki omogoča vsem delavcem in članom, da svedno izražajo svojo voljo v zvezi s predlaganjem kandidatov. Evidentiranih je 257 delavcev kot bodočih nosilcev najodgovornejših samoupravljal-skih funkcij.

Občni zbori sindikata

Na koncu naj omenim, da bodo v času od 25. januarja do 12. februarja 1982 opravljeni občni zbori osnovnih organizacij sindikata, na katerih bodo izvoljeni novi izvršni odbori.

Pred nami je torej razgibano volilno leto 1982.

LADO JAVORNIK

Gozdnoureditvena dela leta 1982

V letu 1982 bomo urejali gozdnogospodarske enote Poljane, Trebnje I. in Trebnje II. (s skupno površino 12.959 ha gozdov). Zahtevne in obsežne ureditvene naloge bodo polno zaposlile uredilce in strokovno gozdarsko osebje v tozdu Gozdarstvo Podturn in v toku Gozdarstvo Trebnje. Poleg navedenih načrtov enot bo potrebno v tem letu izdelati revizijski območni gozdno-gospodarski načrt, pri čemer

bodo sodelovali vsi strokovnjaki GG Novo mesto.

Delo je obširno in zahtevno, mora pa biti izvršeno. Temeljni organizaciji Podturn in Trebnje ne bosta zmogli vsega opraviti niti s sodelovanjem uredilne službe. Potrebno bo iskati rezerve po vsem GG in po potrebi začasno premestiti nekatere strokovne delavce.

Služba za urejanje se bo 1982 pričela decentralizirati. (Nadaljevanje na 4. str.)

Volitve 1982:

v ozdih 11. marca

v krajevnih skupnostih 14. marca

Bliža se mesec marec, ko bomo volili delegacije za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti. Praviloma bomo volili dve delegaciji: petčlansko za zbor združenega dela občinske skupščine in desetčlansko (splošno delegacijo) za skupščine sisov. Delegacija je lahko še posebna ali združena, kar pa je predvsem odvisno od števila delavcev v temeljni organizaciji.

Za delegacije je bilo evidentiranih 210 delavcev

V naši delovni organizaciji je bilo za te funkcije evidentiranih približno 210 delavcev. Vendar ne bomo volili samo teh delegacij, kajti delegacije v tozdi in delovnih skupnostih se ne oblikujejo samo za delegiranje delegatov v zbor združenega dela občinske skupščine in skupščine občinskih interesnih skupnosti, temveč tudi za delegiranje delegatov v skupščine vseh sisov in družbenopolitičnih skupnosti. Pri tem je uveljavljeno izredno pomembno načelo, da ne more nihče postati član zbora katerekoli

skupščine, če ni član delegacije tozda, delovne oziroma krajevnne skupnosti ali izvoljenega telesa družbenopolitične organizacije. V delegatskem skupščinskem sistemu na tej osnovi splošne predstavnike zamenjujejo delegati, ki uživajo neposredno zaupanje sodelavcev na delovnem mestu, krajanov v kraju prebivanja in v družbenopolitičnih organizacijah.

Posebnost našega volilnega sistema

Volitve delegacij v tozdi in delovni skupnosti se bistveno razlikujejo od klasičnih volitev predvsem po tem, da ne predstavljajo enkratnega akta volilcev, saj volitve delegacij pomenijo z ene strani sklepni akt procesa izbiranja članov delegacij, z druge strani pa samo začetek stalnega delitvenega sodelovanja med delegacijami in delavci v tozdi in delovnih skupnostih. Še posebno veliko razliko od klasičnega volilnega sistema pa predstavlja sistem nestalnih delegatov v zborih združenega dela in skupščinah samoupravnih interesnih skup-

Smreka pada — končano je osemdeset—devetdesetletno življenje. Kaj bo iz nje: papir pohištvo, vrata, okna? Nenasitna industrija jo je komaj pričakala. (Foto J. P.)

Iz Gozdarstvo Podturn prevzema revizijsko načrta enote Poljane s površino 4.537 ha, tja bo premeščen projektant iz službe za urejanje. Za terenska urejevalna dela pa bo tozid v okviru GG Novo mesto moral poiskati še najmanj enega strokovnjaka za delo na terenu v poletni sezoni.

Urejevalna služba pri GG Novo mesto je glede na sistemizacijo delovnih mest trenutno okrnjena za enega inženirja taksatorja in jo sestavljajo 3 inženirji projektanti, 2 tehnika taksatorja in vodja službe. Za opravilo vseh nalog urejanja v letu 1982 manjkata za enoto Trebnje II en projektant in en tehnik taksator, za enoto Podturn pa en tehnik taksator.

Po planu decentralizacije urejevalne službe ostane projektant, ki sestavlja načrt za enoto Novo mesto – jug, po dokončanju tega načrta (julij 1982) v tozidu gozdarstvo Novo mesto. To je varianta, ki izvira

iz določil območnega gozdnogospodarskega načrta za razdobje 1971–1980. Če pa se bomo z revizijskim območnim gozdnogospodarskim načrtom 1981–1990 odločili, da enoto Trebnje II. urejamo v letu 1983, potem bi bila urejevalna površina 1982 le 9.262 ha, kar bi sedanja služba za urejanje opravila tako da bi za enoto Poljane dobili še enega tehnika taksatorja za terenska dela. Seveda pa bo pri terenskem delu tudi v tem primeru potrebno sodelovanje strokovnjakov tozida Podturn in toka Trebnje. Obenem s tekočimi terenskimi urejevalnimi deli bomo sestavljali 1. revizijo območnega načrta za razdobje 1981–1990. Ta načrt dela skupina strokovnjakov pod vodstvom razvojno-tehnične službe. Dosedaj so že zbrali številni podatki o gozdnih fondih, evidenca gospodarjenja za preteklo desetletje ter del kartografskega materiala. Po določitvi gozdnogospodarskih razredov bo potrebno podati osnovne usmeritve gospodarjenja z gozdovi, podati ekonomski preizkus in sestaviti tekstni del načrta. Delo mora biti opravljeno do sredine leta 1982.

STONE HOČEVAR, dipl. inž.

Franc Zagorc iz Petan že trinajst let dela v gozdu. Kadar drevo takole kot ta smreka nerodno pade, je kleščanje še posebno nerodno. (Foto J. P.)

Dopolnitev normativov za prevoz lesa

Sedaj veljavni normativi za prevoz lesa iz leta 1976 v svojem sestavu nimajo posebne tabele za prevoz s kamioni Magirus – Deutz. Glede na uporabljeneto neto nosilnost teh kamionov (11 ton) smo za prevoz z njimi uporabljali tabeli 1 in 2 sedanjih normativov, to so tabele za kamione FAP (neto nosilnosti 11 ton).

Zasledovanje učinkov prevoza lesa s kamioni Magirus – Deutz (prva dva sta bila kupljena že leta 1977) je pokazalo, da je potrebno zanje izdelati posebne normative. Kljub enaki neto nosilnosti kamionov Magirus – Deutz in FAP, se Magirus namreč le razlikuje od FAP po jakosti motorja (FAP 200 KM, Magirus 232 pa 310 KM), po močnejši zgradbi ter še po nekaterih drugih boljših vozniških lastnostih. Poleg tega pa je od leta 1976 dalje prišlo tudi pri tehnologiji nakladanja lesa do izboljšanja (boljša sodobnejša dvigala), kar tudi narekuje spremembo normativov za prevoz lesa s kamioni Magirus in TAM 170.

Na osnovi gornjih ugotovitev je strokovni svet GG zadolžil razvojno tehnično službo in vodjo pridobivanja lesa, da raz-

členi in ugotovi primernost tistih normativov za prevoz lesa, ki se uporabljajo za kamione Magirus–Deutz.

CDS in strokovni svet sta dodatno zadolžila vodjo pridobivanja lesa, naj analizira in izdela nove normative tudi za kamione TAM 170.

Podlaga za razčlenitev in ugotavljanje vrednosti normativov prevoza omenjenih kamionov so bili:

– tahografi Kienzle, ki samodejno zapisujejo za to potrebne podatke (čas posameznih faz dela, zastoje, prevožene razdalje),

– potni nalogi,

– prevoznice lesa.

Po posebej za to določeni metodiki smo s posebno lupobrali podatke iz tahografov za vse kamione Magirus – Deutz za leta 1978, 1979 in delno za leto 1980, za kamione TAM 170 T 14 pa za devet mesecev leta 1981.

Z branjem tahografov smo ugotavljali (ločeno za kamion in ločeno za kamion s polprikolico) tele podatke:

– skupni delovni čas v 8 urah,

– hitrost prazne vožnje na različnih razdaljah v km/uro,

– hitrost polne vožnje na

različnih razdaljah v km/uro,

– čas nakladanja po toni oziroma m3 za hlode,

– čas razkladanja ene tone oziroma enega m3 za drobne sortimente (goli, jamski in celulozni les, motke in kostanjevi drogovji),

– razmerje med produktivnim in dodatnim časom,

– doseganje učinkov pri prevozu, ki smo jih primerjali z veljavnimi normativi.

Dobljeni podatki predstavljajo letna poprečja, zajemajo torej vse letne čase in vse terenske in vremenske razmere.

Poprečja se nanašajo na naslednje število primerov posameznih faz:

	Magirus – Deutz			TAM 170		
	kam	k+pp	Skupaj	kam	k+pp	skupaj
– skupni delovni čas	386	326	712	65	401	466
– hitrost prazne vožnje	173	222	395	64	390	454
– hitrost polne vožnje	156	221	377	64	391	455
– čas nakladanja-hlodi	31	88	119	40	236	276
– čas razkladanja-hlodi	84	92	176	40	236	276
– čas nakladanja-drob.les	42	29	71	9	165	174
– čas razkladanja-drob.les	42	29	71	9	165	174

Analiza doseganja sedanjih in predlog novih normativov prevoza z relativno primerjavo sta prikazana v posebnih tabelah od 1 – 8.

Povzetek odstotnih odnosov doseganja, povečanja in rezerve normativov prevoza (tabele od 1 – 8) je podan pregledno posebej v tabeli „Prikaz doseganja, povišanja ter rezerve – stimulacija – norm prevoza za relacije 2 – 35 km“.

Izhodišča za sestavo novega predloga normativov prevoza za vozila Magirus in TAM so bila:

– hitrost prazne in polne vožnje,

– hitrost nakladanja in razkladanja ločeno za hlode in ločeno za goli in drobni les,

– upoštevanje določene rezerve v normativih oziroma stimulaciji (6 % za kamion in 15 % za kamion + polprikolico).

Poprečne hitrosti praznih in polnih voženj so bile računsko – analitično izračunane po enačbi $y = a + bx + cx^2$. Z ozirom na veliko število primerov je dala računsko izravnavo podatkov zelo dobre rezultate za vozila Magirus in TAM.

Normativi prevoza lesa za različne razdalje (2 – 150 km), izraženi s številom ciklusov voženj na 8 ur, so izračunani tako, da je dnevni delovni čas 480 minut deljen s skupnim časom enega ciklusa.

Skupni čas enega ciklusa pa sestavljajo:

- čas prazne vožnje
- čas polne vožnje
- čas nakladanja in razkladanja
- dodatni čas
- produktivni čas
- neproduktivni čas

Čas prazne in polne vožnje ter čas nakladanja in razkladanja predstavljajo torej produktivni čas, dodatni čas pa neproduktivni čas.

Analiza iz tahografov razbranih podatkov je dala takele rezultate:

1. Struktura delovnega časa (razmerje med produktivnim in neproduktivnim časom);

a. produktivni čas pri kamionih Magirus – Deutz (solo in kamion z dvoosno polprikolico) znaša 89 % skupnega delovnega časa,

b. neproduktivni čas znaša 11 % skupnega delovnega časa,

c. produktivni čas pri kamionih TAM 170 (solo in kamion z enoosno polprikolico) znaša 85 % skupnega delovnega časa,

d. neproduktivni čas pa 15 % skupnega delovnega časa.

2. V produktivnem času so poleg časa polne in prazne vožnje ter nakladanja in razkladanja zajeti tudi: čas za pripravo kamiona, dvigala, polprikolice in ročic, za povezavo tovora in zlaganje dvigala, premiki kamiona od enega do drugega kupa hlodov ter krajši oddih. Vseh naštetih časov v enem ciklusu ni bilo moč ločiti posebej. (Točnost branja tahografov je bila namreč 1 minuta.) Glede na to je dobljen tudi velik delež produktivnega časa (glej točko 1/a in c), ki sicer znaša po literaturi okrog 80 % skupnega delovnega časa.

3. Pri izdelavi predloga normativov prevoza za Magirus in TAM je predvideno (v korist šoferjev), da znaša:

- produktivni čas 80 % skupnega delovnega časa,
- neproduktivni čas 20 % skupnega delovnega časa.

4. Pri izdelavi predloga normativov smo za dodatni (neproduktivni) čas dodali 25 % produktivnega časa.

5. Poprečne hitrosti voženj praznih oziroma polnih vozil ali kompozicij so razmeroma velike zaradi močnejših vozil, razmeroma dobrih gozdnih in javnih cest ter dobrih voznih lastnosti vozil.

V poprečne hitrosti voženj so zajeti tudi do 5 minut trajajoči manjši zastoji med vožnjo. Morebitni večji zastoji, ki so organizacijske ali druge narave (malica, sprejemanje organizacijskih navodil itd.) so zajeti v v dodatnem času.

6. Časi nakladanja in razkladanja lesa so razmeroma kratki in so posledica dobrih nakladalnih dvigal, hitrejšega razkladanja na skladiščih kupcev in ne nazadnje tudi zaradi dobre izurjenosti voznikov, k čemer je pripomoglo tudi njihovo dodatno izobraževanje.

Doseženi oziroma gotovljeni čisti in končni časi (dodanih je 25 % časa) nakladanja in razkladanja so prikazani v posebni tabeli.

7. Razlik v časih nakladanja in razkladanja med močnejšimi in šibkejšimi dvigali pri vožnjah „solo“ sploh ni, kar kaže, da dvigala večje dvigalne moči (Jon. E) tu ne pridejo do izraza, sposobnost njihovega dviganja torej tu ni izkoriščena. Pri vožnjah kamion + polprikolica sicer prihaja v časih nakladanja in razkladanja med močnejšimi in šibkejšimi dvigali do manjših razlik, vendar te razlike niso tolikšne, da bi prisle v upoštevanje pri izračunu normativov. Da pa

(Nadaljevanje na 6. str.)

		Magirus - Deutz				December 81			
Vrsta dvigala	Vrsta sortimenta	Čas nakladanja				Čas razkladanja			
		Kamion		Kamion + p.p.		Kamion		Kamion + p.p.	
		čisti č. min/m3	končni č. min/m3	čisti č. min/m3	končni č. min/m3	čisti č. min/m3	končni č. min/m3	čisti č. min/m3	končni č. min/m3
Jonsereds E	hlodi	2,00	2,50	1,60	2,00	0,90	1,10	0,70	0,90
Jonsereds SZ									
LIV	drobni sort. (goli)	2,95	3,70	2,30	2,90	1,40	1,75	1,30	1,60
TAM 170									
Hlab - Foco 560	hlodi	2,85	3,50	2,65	3,30	1,40	1,75	1,35	1,65
	drobni sort. (goli)	3,80	4,75	3,20	4,00	1,80	2,25	1,65	2,05

Pregled doseganja, povečanja ter rezerve-stimulacije norm prevoza za relacije 2 - 35 km

Str. 1: Magirus-Deutz: solo - hlodi 11 ton	Poprečno doseganje norme	123,5 %
	Poprečno povečanje sed. norme	17,2 %
	Poprečna rezerva - stimul.	6,3 %
Str. 2: Magirus-Deutz: solo - goli 11 ton:	Poprečno doseganje norme	109,5 %
	Poprečno povečanje sed. norme	3,3 %
	Poprečna rezerva - stimul.	6,2 %
Str. 3: Magirus-Deutz: Kam. + 2-osna p.p. - hlodi 23 ton:	Poprečno doseganje norme	151,0 %
	Poprečno povečanje sed. norme	35,8 %
	Poprečna rezerva - stimul.	15,2 %
Str. 4: Magirus-Deutz: kam. + 2-osna p.p. - goli 23 ton:	Poprečno doseganje norme	126,0 %
	Poprečno povečanje sed. norme	11,0 %
	Poprečna rezerva-stimulacija	15,0 %
Str. 5: TAM 170 T 14: solo - hlodi	Poprečno doseganje norme	113,6 %
	Poprečno povečanje sed. norme	7,4 %
	Poprečna rezerva - stimulacija	6,2 %
Str. 6: TAM 170 T 14: solo - goli	Poprečno doseganje norme	105,0 %
	Poprečno zmanjšanje sed. norme	- 1,0 %
	Poprečna rezerva-stimulacija	6,0 %
Str. 7: TAM 170 T 14: kam. + 1-osna p.p. - hlodi	Poprečno doseganje norme	147,3 %
	Poprečno povečanje sed. norme	32,3 %
	Poprečna rezerva - stimul.	15,0 %
Str. 8: TAM 170 T 14: kam. + 1-osna p.p. - goli	Poprečno doseganje norme	131,7 %
	Poprečno povečanje sed. norme	16,7 %
	Poprečna rezerva - stimul.	15,0 %

Rekapitulacija - poprečje za vozila Magirus in TAM 170 T 14 s predpostavko, da prepeljejo:

- kamioni - solo (hl + goli) 20 % vsega prepeljanega lesa
- kamion + polprik. (hl + goli) 80 % vsega prepeljanega lesa

	Magirus (hl + goli)		TAM 170 (hl + goli)		Magirus in TAM 170 (hl + goli)			
	solo k + p.p.	Skupaj	solo k + p.p.	Skupaj	solo k + p.p.	Skupaj	solo k + p.p.	Skupaj
Popreč. doseg. norme v odst.	116,5	138,5	134,1	109,3	139,5	133,5	112,9	139,0
Popreč. dvig sed. norme v odst	10,3	24,4	20,8	3,2	24,5	20,2	6,7	23,9
Popreč. rezerva-stimul. v ods.	6,2	15,1	13,3	6,1	15,0	13,3	6,2	15,1

(Nadaljevanje s 5. str.)

bi se te razlike, pa čeprav majhne, le izravnale, je pripočljivo, da zahtevnejše prevoze lesa (daljša in težja hlodovina) opravljajo kamioni z močnejšimi dvigali (Jonsereds E, Liv 9).

Iz pregleda doseganja, povečanja ter rezerve – stimulacije – norm prevoza za razdalje od 2 – 35 km, navedenega pred zaključkom tega sestavka za posamezni tip vozila oziroma kompozicijo, je razvidno poprečno doseganje, zvišanje in rezerva normativov prevoza. Ta pregled se nanaša na posebni tabelarni del normativov (na straneh od 1 – 8).

Iz tega pregleda je razvidno za vozila Magirus in TAM:

- da je preseganje normativov pri kompozicijah kamion + polprikolica večje kot pri „solo“ voznjah in sicer tako pri prevozu hlodov kot pri prevozu drobnih sortimentov (goli) in znaša od 132 – 151 %,

- da znaša rezerva pri prevozu hlodov in goli s kamioni brez prikolice zaokroženo 6 %,

- da znaša rezerva pri prevozu hlodov in goli s kamioni + polprikolico zaokroženo 15 %,

- da je pri vozilu TAM 170 („solo“ in s polprikolico) povečanje norm manjše (od – 1 do 32 %) kot pri vozilu Magirus (od 3 do 36 %) in to pri enaki rezervi (6 in 15 % za oba tipa vozil),

- da so novi normativi za TAM 170, „solo voznja“ (goli), v primerjavi s sedanjimi (tabela na str. 6) znižani za 1 %.

GLEJ TABELI NA PREJŠNJI STRANI

Zaključek

1. Iz končne rekapitulacije – poprečja za vozila Magirus in TAM je razvidno:

- a) Da so bili z vozili Magirus („solo“ in kamion z dvoosno polprikolico) v letih 1978, 1979 in 1980 doseženi naslednji učinki (hlodi in goli – drobni sortimenti):

- poprečno doseganje norme prevoza 134 %,

- poprečno povečanje sedanjih norm prevoza za 21 %,

- poprečna rezerva v normah prevoza 13 %.

- b) Za vozila TAM 170 („solo“ in kamion z enoosno polprikolico) so bili leta 1981 doseženi učinki (hlodi in goli – drobni sortimenti):

- poprečno doseganje norm prevoza 133 %,

- poprečno povečanje sedanjih norm prevoza za 20 %,
- poprečna rezerva v normah prevoza 13 %.

- c) Da znaša skupaj za vozila Magirus in TAM („solo“ in kamion z dvoosno polprikolico; hlodi in goli – drobni sortimenti):

- poprečno doseganje norm prevoza 134 %,

- poprečno povečanje sedanjih norm prevoza 21 %,

- poprečna rezerva v normah prevoza 13 %.

Poudariti moramo, da navedeno povečanje normativov prevoza ni posledica osebnih dohodkov, ki so jih prejeli šoferji, marveč rezultat ustrezno obdelanih tehničnih podatkov, dobljenih iz prevozne dokumentacije. Razume pa se, da so osebni dohodki odvisni tudi od normativov.

2. Iz pričujočega materiala oziroma analize sedanjih normativov prevoza ter predloga novih lahko sklepamo, da so novi poprečno – tehnični normativi prevoza rezultat:

1. Sodobnejše opreme prevoznega parka (kamionov in nakladalnih dvigal), kar omogoča sodobnejšo tehnologijo nakladanja in prevoza.

2. Večjih poprečnih hitrosti voženj zaradi močnejših vozil, boljših vozni lastnosti vozil in boljših gozdnih in javnih cest.

3. Krajših časov nakladanja in razkladanja zaradi tehnično popolnejših dvigal, manjših zastojev in boljše izurjenosti šoferjev za nakladanje in razkladanje.

4. Neustreznih sedanjih normativov prevoza, ker so za prevoz lesa s kamioni Magirus – Deutz veljali normativi za prevoz s kamioni FAP 22, za prevoz s kamioni TAM 170 pa normativi prevoza za kamione TAM 6500.

Normativi prevoza s kamionom Tatra – kipper

Podoben kot za kamione Magirus in TAM smo ugotavljali na osnovi tahografov tudi normative prevoza s kamionom Tatra – kipper, le da tu razčlenitev posameznih faz dela ni bila mogoča zaradi drugega tipa tahografa. Predloženi novi normativi za prevoz s kamionom Tatra, ki so podani v posebni tabeli, so nižji od dosedaj veljavnih za 8,5 odstotkov.

Opomba: Za prevoz lesa s kamioni FAP 22 veljajo še vedno stari normativi, t.j. tabela 1 in 2 sedaj veljavnih normativov za prevoz lesa.

Prav tako ostanejo za prevoz lesa s kamioni TAM 6500 in TAM 5000 še naprej v veljavi stari normativi.

JOŽE KURE, dipl. inž.

Pogoj za večji učinek pri prevozu lesa je tudi dobro sodelovanje organizatorjev proizvodnje s traktoristi in z vozniki pri spravilu lesa. Dosledno izvajanje delovnih nalog je tu še posebno pomembno. Skrajno neurejeno začasno skladišče lesa ob kamionski cesti, kot ga vidimo na sliki, nekje na območju GG Novo mesto, prav gotovo ne omogoča ustreznega učinka pri nakladanju. Velikokrat znamo urediti skladišča ob cestah tudi bolje.

Mar menite, da red na skladiščih ob gozdnih cestah ne prispeva k večji produktivnosti in k stabilizaciji, o kateri toliko govorimo? (Foto in tekst ing. Jože Kure).

Pridobivanje lesa v letu 1981

Sredi leta povečani načrt pridobivanja lesa smo kljub posledicam snežne ujme ob koncu leta 1980, ki je marsikje motila normalno sečnjo, celo

presegli. Sečnjo, spravilo in prevoz lahko prikažemo za GG s sledečimi kazalci:

Sečnja lesa v družbenem sektorju:

	leto 1981	leto 1980
- iglavci skupaj	54.274 m ³ ali 108 % let.pl.	56.024 m ³ ali 109 % l.pl.
- listavci - teh.	37.128 m ³ " 91 % "	40.813 m ³ ali 107 % "
- listav.-goli	25.965 m ³ " 121 % "	17.434 m ³ ali 106 % "
- listav.-prost.les	20.823 m ³ " 98 % "	19.097 m ³ ali 82 % "
	138.190 m ³ ali 103 % "	133.368 m ³ 102 % "

Proizvodnja tesanega lesa: 8.090 m³ do konca leta 1980 11.441 m³

Sestoj, ki ga sekajo letos na Ruperč vrhu, je bil prav gotovo umetno osnovan. Smreka, katere prevez na panju nam kaže fotografija, je zelo hitro prirastala do nekaj let nazaj, ko je prirastek začel pešati. (Foto J. P.)

Zaloge lesa v družbenem sektorju:

	m3 1981	m3 1980
I. Gozd - iglavci skupaj	2.620	5.834
- listavci-teh.	3.503	6.016
- list.prost. les	6.772	2.374
Skupaj I.	12.895	14.224
II. Kamion.cesta-iglavci skupaj	3.214	1.162
-list.-tehn.	4.910	527
-list.-prost.les	2.241	1.157
Skupaj II.	10.365	2.846
	m3 1981	m3 1980
III. Odprem.sk1.- iglavci skupaj	1.355	380
- list.tehn.	516	155
- list.prost.les	1.620	-
Skupaj III.	3.491	535
Skupaj I.+II.+III. - iglavci skupaj	7.189	7.376
- list. tehn.	8.929	6.698
- list.prostor.les	10.633	3.531
ZALOGE SKUPAJ	26.753	17.605

Odkup lesa - zasebni sektor:

	m3 1981	% let.plana	m3 1980	% let.pl.
TOK Novo mesto	29.626	105	25.775	94
TOK Črnomelj	17.324	88	14.045	91
TOK Trebnje	7.619	85	7.754	93
Skupaj	54.596	96	47.574	93

Zaloge lesa v zasebnem sektorju:

	m3 1981	m3 1980
I. Kamionska cesta - iglavci skupaj	614	65
- list. - teh.les	1006	62
- list.goli in pr.l. 700		271
Skupaj I.	2.320	398
	m3 1981	m3 1980
II. Odpremno skladišče:		
- iglavci skupaj	137	573
- list.-tehn.les	408	110
- list.-goli in pr.l.	109	23
Skupaj II.	654	706
Skupaj I.+II. - iglavci skupaj	751	638
- list.-tehn. les	1414	172
- list.-goli in pr.l.	809	294
SKUPAJ ZALOG	2.974	1.104

DRUŽBENI SEKTOR

Spravilo in prevoz lesa:

Končni letni učinki v spravi in prevozu lesa so dokaj ugodni, čeprav so med letom tako pri spravi kot prevozu nastale številne motnje.

Spravilo so motile predvsem okvare traktorjev Timberjack, vsled česar sta TOZD Podturn in TOZD Novo mesto najela dva traktorja Timberjack iz Varaždina in Tolmina za spravo 4.500 m3 lesa. Spravilo je motila tudi nepravočasna

dobava traktorjev IMT 560. Spravilo doma je zastalo tudi zaradi začasne zaposlitve petih traktorjev IMT 558 v Brkinih, kjer so spravili 2.400 m3 lesa.

Prevoz lesa je bil močno moten spomladi zaradi konstrukcijskih napak v zavornem sistemu novonabavljenih 4 kamionov TAM 170 T 14. Sicer pa je bil prevoz izvršen zadovoljivo zaradi močno obnovljenega in združenega voznega parka, zaradi prizadevnosti šoferjev in vsega tehničnega osebja.

Spravilo lesa s stroji:

Z lastnimi in nekaj najetimi traktorji so bile spravljene sledeče

količine lesa:	m3 1981	m3 1980
1/ Traktorji IMT (GG Novo mesto)	72.791	55.379
2/ Traktorji drugih (privatniki)	9.052	5.045
3/ Traktorji Timberjack (GG Novo mesto)	8.196	11.412
4/ Traktorji Timberjack (drugi)	4.469	-
5/ Žični žerjavi GG Novo mesto	-	-
Skupaj:	94.508	71.835

SPRAVILO S STROJI

Od skupno 138.190 m3 lesa smo s traktorji spravili 94.508 m3 ali 68 odstotkov, kar je za dva odstotka več, kot smo načrtovali.

Prikaz prevoza lesa:

	Skupno smo prepeljali v letu 1981 (kamioni GG in drugi)	180.610 m3 lesa. Od tega:	leto 1981	leto 1980
- kamioni GG	153.680 m3 ali 85 %	137.190 m3 ali 80 %		
- kamioni drugih	26.930 m3 ali 15 %	34.697 m3 ali 20 %		
S K U P A J :	180.610 m3 ali 100 %	171.887 ali 100 %		

PREVOZ LESA

Od skupnih 154 tisoč m3 lesa je bilo prepeljano s kamioni s priklopniki 68 odstotkov lesa ali 13 odstotkov več kot prejšnje leto, kar tudi kaže na gospodarnije izkoriščanje tovornjakov.

	leto 1981	leto 1980
kamion - brez priklopnika	49.990 m3 ali 32 %	64.596 m3 ali 47 %
kamion s priklopnikom	103.690 m3 ali 68 %	72.594 m3 ali 53 %
SKUPAJ:	153.680 m3 ali 100%	137.190 m3 ali 100 %

JOŽE KURE, dipl. ing.

Če je delo dobro organizirano, je učinek večji. S traktorjem privlečen tovor bukvine bo kar takoj nadaljeval pot na skladišče s kamionom. (Foto J. P.)

Gospodarimo tudi za prihodnje generacije

Elementarne nesreče v gozdovih novomeškega gozdno-gospodarskega območja v obdobju 1967 – 1981 (15 let)
— V petnajstih letih 96 tisoč kubičnih metrov lesa

Gozdarstvo je panoga, ki gospodarji na dolga časovna obdobja, saj traja obhodnja od 80 do 150 in več let. Sestoji, ki je osnovan danes, bo služil šele generacijam za nami. V tej dolgi življenjski dobi pa vplivajo nanj ukrepi namenskega gospodarjenja in tudi posledice vsakoletnih vremenskih vplivov in nevšečnosti, ki izhajajo iz njih. Te nevšečnosti štejemo med elementarne nesreče, ki redno spremljajo razvoj sestojev v manjšem ali večjem obsegu.

V obdobju od 1967 do 1981 leta je bilo zaradi elementarnih nesreč skupaj podrtega ali drugače uničenega kar 96.500 m³ lesa, od tega 49.300 m³ iglavcev in 47.200 m³ listavcev. Razen lesne mase je bilo uničenih še 52 ha letvenjakov iglavcev in listavcev brez lesne mase, pozne pomlanske požerbe pa so močno prizadejale še 2100 ha mladja.

Elementarne nesreče se pojavljajo vsakoletno v večjem ali manjšem obsegu. Izjema je le leto 1973, v katerem ni registrirane nobene elementarne nesreče. Ugodna so bila še leta 1974, 1976 in 1977, neugodno pa zlasti leto 1980, ko so znašale škode kar 35.550 m³, to je 35 odst. vseh škod v 15-letnem obdobju.

Od vseh povzročiteljev elementarnih nesreč je najbolj pogost sneg, ki se je pojavil kot vzrok kar v desetih letih, žled se je pojavil v štirih letih. V štirih letih sta povzročila škodo tudi veter in mraz.

Po intenziteti je glede na škode na prvem mestu žled, saj odpade na poškodbe po njem 49.000 m³ (51 odst.) lesa, od tega 10.800 m³ iglavcev in 38.200 m³ listavcev. Na škode, ki jih je povzročil sneg, odpade 39.300 m³ (41 odst.), od tega 37.600 m³ iglavcev in le 1700 m³ listavcev. Veter je podrl 8200 m³ lesa (8 odst.), od tega 900 m³ iglavcev in 7300 m³ listavcev.

Žled povzroči največ škodo v mlajših in v srednjedobnih sestojih listavcev v višinskem pasu med 300 in 600 m n.v.

Sneg povzroča največ škodo v mlajših in srednjedobnih sestojih iglavcev v višinskem pasu do 800 m n.v.

Veter povzroča največ škodo v starejših sestojih listavcev v pasu 600 – 800 m n.v.

Mraz naredi največ škodo v bukovem mladju, pozebejo tudi

ostali listavci, zlasti hrast in oreh, ter iglavci vse do 800 m n.v.

In kdaj so elementarne nesreče najpogostejše?

Žled se je pojavil kot povzročitelj elementarnih nesreč najpogostejše novembra (trikrat) in decembra (enkrat). V ostalih mesecih ni povzročil pomembnejših škod.

Sneg kot povzročitelj elementarnih nesreč se je pojavil najpogostejše v februarju (štirikrat), sledijo januar (trikrat), november (dvakrat), ter marec, april in maj po enkrat.

Veter je povzročil škodo dvakrat v februarju in juliju ter po enkrat v avgustu in septembru.

Mraz pa se je vedno pojavil le v prvi polovici maja in to štirikrat.

Elementarne nesreče so najpogostejše v zimskih mesecih. Najintenzivnejše so škode v novembru, ki je zastopan kar s 57 odstotki, sledi januar s 22 odstotki in februar s 8 odstotki. Pomemben je še julij s 7 odstotki, vendar je ta odstotek vezan v glavnem le na vetrolom iz leta 1975 v področju Uštraza in Pendičevke. Zanimivo je tudi, da so elementarne nesreče zelo redke v decembru, saj je takrat nastalo le slabe 4 odstotke vseh škod.

Denarno ovrednotenje škod v gozdovih je težavno, zlasti zato ker škode ne nastajajo samo zaradi uničenja lesne mase, ampak tudi zaradi izgube prirastka v mladih sestojih. Večje elementarne nesreče v gozdovih iglavcev spremljajo še drugi, sekundarni škodljivci, zlasti zalubniki. Tudi po požeh prizadete škode je težko ovrednotiti, saj je ocenitev zmanjšanja prirastka dvomljiva, še težje pa je oceniti vrednost propadlih klic oziroma škodo zaradi onemogočene prirodne obnove gozdov.

Po ocenah, ki so bile narejene za celotno petnajstletno obdobje z upoštevanjem revalorizacije, znašajo vse škode, nastale po elementarnih nesrečah, okrog 22.000.000 din oziroma 1.467.000 din letno.

Za zaključek lahko povzamemo, da so škode po elementarnih nezgodah reden pojav v naših gozdovih, vendar ne ogrožajo njihovega obstoja. Še posebno ne, če so ti gozdovi prirodni. Težje posledice nastajajo v monokulturah iglavcev, ki pa jih je na srečo na

našem območju malo. Zato moramo gozdarji dajati prednost prirodnim mešanim gozdovom, saj so ti najbolj odporni

proti vsem nevšečnostim, ki jih spremljajo v dolgem življenjskem obdobju.

TONE ŠEPEC, dipl. ing.

V Radohi delavci vedno nosijo čelade. (na fotografiji je Drago Jenič) Revirni gozdar Ivan Bukovec je dejal, da so jih izučile nesreče. Le zakaj delavci povsod niso tako previdni? (Foto J. P.)

Gozdarji sodelujemo pri izobraževanju osnovnošolske mladine

Področje delovanja gozdarjev ne obsega samo obnove, nege, varstva in izkoriščanja gozdov, ampak je mnogo širše. Gospodarimo s prostorom in se zato pri tem srečujemo z mnogimi dejstvi, ki jih moramo upoštevati. Sodelovanje izven meja delovne organizacije je nujno. Med naše naloge spada tudi propagiranje stroke in seznanjanje širše javnosti z našim delom. V prvi vrsti je pomembno izobraževanje mladine na tem področju, zbujanje ljubezni do narave in s tem tudi do gozda. Prepričan sem, da se trud in vlaganja za take namene bogato povrnejo.

Sodelovanje šolske mladine z gozdarji je bilo pravzaprav že od nekdaj plodno. Mladina sodeluje pri pogozdovanih, obžetvah sadik (to počne med šolskimi počitnicami), pri izmeri drevja ob reviziji ureditvenih načrtov.

Pred dvema letoma pa je šolski svet osnovne šole „Baza 20“ v Dolenjskih Toplicah v okviru izvenšolskih dejavnosti

predlagal sodelovanje z delovnimi organizacijami v krajevni skupnosti na področju izobraževanja. Naš tozid Gozdarstvo Podturn je tako sodelovanje takoj sprejel in osnovan je bil šolski krožek „mladi gozdar“. Delavski svet našega tozda je sprejel program, ki smo ga ponudili svetu šole. Naše sodelovanje na področju izobraževanja mladih v šolskem letu 1981/82 smo si zamislili in že uresničujemo takole:

A. Enodnevne delovne akcije

1. Pogozdovanje: delalo naj bi 40 – 50 učencev 8. razreda. Predvidoma bi pogozdovali dvakrat in sicer v oktobru 1981 in spomladi 1982. Delo bi mladini plačali. (Jesensko pogozdovanje je že opravljeno. Na težkem terenu so šolarji posadili 2100 smrekovih sadik.)

2. Ureditve grobišč v Rogu in ogled partizanske bolnišnice Jelendol. Grobišča bodo urejali

dvakrat in sicer pred dnevom mrtvih in pred 1. majem. (Jesensko delo je bilo opravljeno.)

B. Enodnevni izleti

1. Ogled gozdarskih dejavnosti (drevesničarstvo, sečnja, spravilo, nakladanje na kamion). Obisk delavcev na terezu (maja 1982).

2. Ogled Kunča in ledene jame Kunč. Sprehod skozi gozd (septembra 1981). Poleg gozdarskega se je poučnega izleta udeležil tudi planinski krožek. Bilo je prek petdeset udeležencev.

C. Predavanja iz gozdarstva (po eno šolsko uro)

1. Destilarno eteričnih olj v Obrhu smo si ogledali novembra 1981.

2. Predstavitel Gozdnega gospodarstva Novo mesto in tozda Gozdarstvo Podturn. Razgovor o možnostih šolanja in zaposlitve (decembra 1981). Učencem zadnjih razredov smo

zavrteli tudi film „Poklici v gozdarstvu“. Po predavanju smo se s kandidati za gozdarske poklice pogovorili o usmerjenem izobraževanju. Sodeloval je tudi sekretar podjetja tov. Markovič.

3. Gozdni požari (marec 1982).

4. Ogled gozdne drevesnice in ruševin gradu „Rožek“ (april 1982).

5. Gozdni škodljivci (maj 1982).

Včasih smo mladino na obiskih pri nas tudi skromno pogostili. Zaradi strogih predpisov in omejitev pa sedaj tega ne zmoremo več.

Sodelovanje s šolarji se lepo razvija. Ob koncu preteklega leta nas je obiskala delegacija učencev in nam zaželela obilo uspehov v letu 1982. Bili smo jih zelo veseli. Tudi mi smo vsem učencem zaželeli, da bi se pridno učili in stopili v naše vrste.

SLAVKO KLANČIČAR,
dipl. inž.

Informiranja ne zmanjšati

Svet za informiranje pri občinski konferenci SZDL Novo mesto, ki mu predseduje Miloš Jakopec, je sprejel stališča o razvojnih nalogah in informiranju in razvoju družbenega sistema informiranja pri izdelavi programov srednjeročnega razvoja za obdobje 1981 – 1985.

V „Stališčih“ so ocenjeni vsi pomembnejši načini obveščanja v novomeski občini dosedaj in predlogi za nadaljnji razvoj. Ugodno je ocenjeno delovanje Indok centra, v njem pa zlasti glasilo Odločajmo, v katerem izhaja gradivo za seje skupščine občine in za zasedanja organov SIS. Glasilo dobivajo vsa gospodinjstva v občini in vsi delegati.

Za razvoj RTV Ljubljana na našem območju je najpomembnejši oddajni center na Trdinovem vrhu, ki naj bi izboljšal televizijski sprejem in odpravil dosedanje sive lise na Dolenjskem. Vztrajati je, naj bo oddajni center, kot je načrtovano, zgrajen do leta 1985. Do takrat naj bi že tudi delovala lokalna radijska postaja v Novem mestu.

Izboljšati obveščanje v delovnih organizacijah

O obveščanju v združenem delu je rečeno, naj bi dobilo v programih srednjeročnega razvoja ustrezen poudarek in zagotovljena materialna sredstva. Stabilizacijski ukrepi naj ne bi vplivali na zmanjšanje obsega

informiranja. Varčevali naj bi z dokaj dragim tiskom tako, da bi ga ne uporabljali za objavljanje križank, zunanje političnih gradiv (že objavljenih v drugih občilih), za razne hobije itd. Za obveščanje moramo pridobiti čim širši krog delavcev, navezano pa naj bo bolj kot doslej na sindikat in na samoupravne organe in ne samo na upravne sestave v delovnih organizacijah. (Pri tem pa tudi tehnično osebje ne sme pozabiti na svojo dolžnost obveščati sodelavce o proizvodnji, o načrtih v zvezi z njo, z uspehi pa tudi o težavah in nalogah).

Za boljše obveščanje naj bi skrbel odbor za informiranje, v katerem naj bi bili delegati sindikata, ZK in samoupravnih organov vseh tozdov.

Tiskano glasilo samo ne more zadostiti vsem potrebam po obveščanju. Pomagali si bomo z občasnimi ciklostiranimi obvestili (gradivo za seje samoupravnih organov/z obvestili na oglasnih deskah, z ustnimi sporočili na sestankih delavskih skupin in na sestankih družbenopolitičnih organizacij, kar vse naj bi pomagalo k zavestnejšemu in boljšemu odločanju v proizvodnji in samoupravi.

Glasila v združenem delu naj bi posredovala tiste vesti iz SIS in krajevnih skupnosti, ki so pomembne za boljše sodelovanje med njimi in delavci v delovnih organizacijah.

Vam glasilo ni všeč?

Uredniški odbor doslej še ni dobil pisma, v katerem bi kateri od bralcev ali grajal ali pohvalil naše glasilo. Pa vendar je o njem v pogovoru marsikaj rečenega. Celo kaka pohvalna beseda zaide do urednikovega ušesa. Nedvomno pa je Dolenjski gozdar deležen tudi precej graje, kar ni nič hudega, posebno če jo spremlja tvorna in domiselna spodbuda, kako glasilo pomagati.

Ni dolgo, kar mi je revirni gozdar povedal, kako na dežju propadajo zavržene številke glasila, ker za delavce niso bile dovolj zanimive. Prelistajo jih, kaj malega preberejo, pogledajo fotografije – pa konec. Glasilo ni zanimivo – preveč je števil. Premalo da je vesti iz proizvodnje in o ljudeh v proizvodnji. Pa še druge so slabosti, ki jih nekako ne znamo opisati, še težje pa je predlagati, kako jih odpraviti oz. kako glasilo izboljšati. Kritika je dobrodošla in vemo, da tudi opravičena. Vendar samo ugotovitev „ni nam všeč“ ne zadostuje. Povejmo tudi, kaj bi nam bilo všeč. Dobro vemo, da glasilo, katerega naloga je delavce obveščati o proizvodnih načrtih, o predpisih, ki urejajo medsebojne odnose, o pridobivanju prihodka, o stroških, o nagrajevanju, o uspehih in težavah v proizvodnji, o vlaganjih (investicijah) in o drugih dogodkih, ki se tičejo gospodarjenja, ne more biti samo zabavno in kratkočasno.

Brez števil ne gre. Radi se jih izognemo, toda brez njih ni mogoče prikazati uspešnosti poslovanja v delovni organizaciji. Daleč bi že morali biti časi, ko je delavca zanimala samo mezda, samo plača, ki jo je dobil na roke. Vendar so še taki, ki trdijo, da jih zanima le-ta ena sama številka. Kako naj nam ne bo mar za celotni prihodek, ki ga pridobimo s prodajo lesa, z opravljanjem uslug, z gradnjo, z gozdnogojitvenimi deli? Saj je celotni prihodek vir za osebne dohodke. Kako naj nam bo vseeno, kolikšni so materialni stroški, ki nam ob negospodarnem ravnanju lahko močno zmanjšajo osebne dohodke? In kakšni gospodarji in samoupravitelji smo, če nam je vseeno, koliko smo namenili denarja za poslovni sklad, za nakup strojev za gradnjo cest? Če bi malomarno ravnali s temi sredstvi, bi nas prav kmalu udarilo tudi po žepu. Res da prebiranje poslovnih poročil ni zabavno in ni lahkotno čtivo. Morda je včasih tudi kaj težje razumljivega. Toda glasilo ima namen, da se ob njem

tudi učimo, da bomo postopoma razumeli vse več. In le če bomo vedeli čimveč, bomo lahko dobro upravljali in boljše gospodarili. Udeležba pri samoupravljanju je nenehno izobraževanje. Danes delavec ve že mnogo več, kot je vedel pred dvajsetimi leti, čez deset let pa bo še bolj razgledan, kot je sedaj.

Tako torej brez števil ne gre; vsaj najnujnejših se moramo privaditi. Med seboj so odvisne, vse pa vplivajo na to, kar nas še posebno zanima, na osebne dohodke. Zato tudi zakon o delovnih razmerjih obvezuje poslovodne organe, da redno četrtletno obveščajo vse delavce o poslovnih rezultatih.

S to pripombo ne zavračamo vseh kritik o načinu poročanja. Vse, ki so zadržani za to delo, prosimo, da bi poročali čim bolj nazorno in enostavno.

Vrnimo se k bistvu izrečene kritike. Časopis ni dovolj zanimiv, Premalo je vesti iz neposredne proizvodnje in o ljudeh v njej. Upoštevajmo jo in ravnajmo se po njej! Pišimo več o prizadevnih delavcih tako ročnih kot tehničnih, administrativnih in ekonomskih!

Predstavimo skupnosti tiste posameznike, ki z delom največ prispevajo k uspešnemu gospodarjenju! Predvsem ti so zanesljivi in trdni stebri naše stabilizacije.

Lansko leto je sodelovalo z dopisovanjem v Dolenjskem gozdarju petdeset delavcev, kar ob sedemsto zaposlenih nikakor ni dovolj. Če bi nas sodelovalo sto, bi bilo glasilo mnogo zanimivejše in imeli bi več bralcev. Široko področje poslovanja od Grosuplja do Kolpe, raznolika proizvodnja, zanimivosti iz narave, medsebojni odnosi, družbenopolitično delovanje, odnosi s krajevnimi skupnostmi nam dajejo mnogo možnosti za pisanje v Dolenjskem gozdarju. Pohvalite se s svojimi uspehi, poročajte o težavah, zavzemite se za svoje in pravice drugih, predlagajte ukrepe za izboljšanje proizvodnje, s predlogi sodelujte pri snovanju pravilnikov, s katerimi urejamo medsebojna razmerja, o delitvi osebnih dohodkov idr.!

Le tako bomo dosegli, da nam bo glasilo bolj všeč, kakor nam je sedaj.

Uveljavljamo nove odnose

Dobra ocena sodelovanja med Novolesom in gozdnim gospodarstvom

Na občinski konferenci Zveze komunistov v Novem mestu, katere sta se udeležila predsednik predsedstva CK ZK Slovenije France Popit in predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj, je bilo ugotovljeno, da so med Novolesom in Gozdnim gospodarstvom Novo mesto vzpostavljeni dobri medsebojni odnosi. Prav zaradi proizvodne in dohodkovne povezanosti in pripravljenosti delavcev teh dveh delovnih organizacij bomo že v letošnjem letu uveljavili nove družbenoekonomske odnose skupnega prihodka.

Novoles je eden največjih porabnikov dolenskega lesa. Letno predela okrog 56.000 m³ tehničnega lesa, to je skoraj polovica vsega tehničnega lesa, ki ga poseka gozdno gospodarstvo.

Delavci v gozdarstvu in Novolesu bomo poslej ugotavljali dohodek na podlagi

skupnega prihodka, dosežnega s prodajo končnih izdelkov, ki jih dajo na trg delavci Novolesa. Medsebojno povezovanje oziroma združevanje dela in sredstev zahteva še bolj usklajeno načrtovanje razvojnih usmeritev, sprejeti bomo morali normative za določanje materialnih stroškov, zavzemati se za čimvečji izvoz, več vlagati v gozdove in poiskati nove možnosti za povečanje produktivnosti.

Uskladitev medsebojnih odnosov med gozdarstvom in lesno industrijo bo v veliki meri prispevala tudi h kvalitetnim spremembam dohodkovnih odnosov med delavci in kmeti TOK.

Z uveljavitvijo določil zakona o združenem delu bomo krepili svoj samoupravni položaj in celovito uresničevali svoje samoupravne pravice in odgovornosti.

FRANC MARKOVIČ

Varstvo gozdov pred požari

Ob vremenu, kakršno je te dni sredi januarja, ob dežju ali ko sneži, nam je misel na gozdne požare tuja. Toda previdnost ni nikoli odveč in izkušnje nam kažejo, da nevarnost le ni tako daleč. Iz podatkov o gozdnih požarih v preteklosti je namreč dobro razvidno, da jih je na našem področju največ v sušnih razdobjih od februarja do maja. V zadnjih dveh letih je bilo sicer izjemno malo gozdnih požarov, na kar je v precejšni meri vplivala ukinitve parnih lokomotiv, toda nevarnost požarov iz drugih vzrokov ni nič manjša, kot je bila.

Ojačanje lesa s steklenimi vlakni. V Ameriki poizkušajo povečati trdnost lesa s steklenimi vlakni. Preizkusili so panel ploščo, katere srednji del je iz lesa čuge (Tsuga) obložena pa je z duglazijinim furnirjem. Med sloja je vnešena plast steklenih vlaken. Z meritvami so dognali, da se je trdnost plošče znatno povečala že pri majhni količini steklenih vlaken.

Prepozno je po požaru ugotavljati, kaj vse bi morali storiti, da bi ga preprečili. Ukrepati moramo tako, da do požarov sploh ne bo prišlo, in se pripraviti za uspešno gašenje, če bi kljub temu kjer zagorelo.

Sedaj je čas, da pregledamo požarno varnostne načrte, uredimo shrambe orodja, ki ga je morda potrebno dopolniti, in posebej organiziramo čuvajsko službo v požarno močnejše ogroženih gozdovih. Preverimo, kako je z gasilskimi skupinami, ki smo jih organizirali za hitro ukrepanje ob požarih. Pogosto povzročijo požare kmetovalci, vinogradniki in lastniki počitniških hišic, ki požigajo suha grmišča in travo; včasih povzročijo požar otroci. Zato je sedaj čas, da gozdarji ob rednih stikih z gozdnimi posestniki opozarjajo na nevarnost požarov, na predavanjih na šolah govore o pomenu ter koristih gozdov in tako šolarje pritegnejo k opazovanju in varstvu gozdov posebno v teh za gozdne požare nevarnih mesecih. Prav nič ne bo odveč, če se bomo o tej naši skrbi pogovorili na zborih delavcev, na sestankih sindikalnih organizacij in na sejah delavskih svetov.

Socialna varnost kmetov

Kljub temu, da je bilo že veliko storjenega za zagotavljanje socialne varnosti kmetov, bo v bodoče potrebno temu vprašanju posvetiti še več pozornosti.

Predvsem bomo morali za zagotavljanje socialne varnosti kmetov aktivneje delovati v gozdnogospodarskih organizacijah: v TOK Gozdarstvo kmetijskih zadrugah in skupnostih s področja kmetijstva, torej v organizacijah, ki so nosilke razvoja kmetijstva in gozdarstva in s katerimi kmeti združuje svoje delo in sredstva.

Moj namen je, da predvsem s strani gozdarstva poizkusim nakazati nekatera vprašanja, ki se jim bomo morali v prihodnosti bolj posvetiti.

Predvsem bomo morali delovati tako, da čim večjemu številu kmetov, ki so člani v naših TOK Gozdarstvo, omogočimo, da se pokojninsko in invalidsko zavarujejo.

Vsem nam je poznano, da je dolenska regija tista, ki ima malo zavarovancev iz teh oblik zavarovanja in da se večina zavarovancev v invalidskopokojninskem zavarovanju odloča za najnižjo grupo, ki zahteva tudi plačilo najmanjše soudeležbe.

Vedeti namreč moramo, da vse oblike zavarovanja terjajo precejšnje prispevke, ki jih večina kmetov ne zmore. Če pogledamo lastništvo kmetijskih in gozdarskih zemljišč v naši regiji, ugotovimo, da so zemljišča zelo razdrobljena, da je lastnikov zemljišč veliko in da jim ta zemljišča v večini primerov ne morejo zagotoviti sredstev, ki jih morajo kmetje za navedene oblike zavarovanja prispevati.

Iz take ugotovitve izhaja, da bomo morali proizvodne programe po TOK gozdarstva pripraviti tako, da bodo kmete, člane TOK, spodbudili k temu, da se bodo začeli bolj množično vključevati v delo v lastnem gozdu, ki jim bo prineslo tudi potrebni denar za plačilo prispevka za zavarovanje.

Druga taka naloga je povezovanje s kmetijskimi zadrugami v našem območju. Zavedati se namreč moramo, da zadruga in tudi TOK gozdarstvo delata z istim kmetom. Smatram, da bomo s skupnim nastopanjem pri kmetu dosegli več, kot če vsaka od organizacij nastopa sama. Pri tem bi opozoril predvsem na dejstvo, da so kmetje zelo slabo seznanjeni z oblikami

zavarovanja, kot tudi s pravicami in dolžnostmi, ki iz zavarovanja izhajajo, čeprav jih to zelo zanima. Mislim, da bomo s seznanjanjem kmetov v naših internih glasilih in na skupnih zborih gozdarjev ter kmetijcev s kmeti vplivali na slednje tako, da bodo spoznali prednosti, ki jim jih nudita invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

Ko že govorim o skupnem nastopanju kmetijcev in gozdarjev, naj omenim še eno nalogo, katere izpolnitev bi omogočila boljši socialni položaj kmetov v hribovskih predelih in na območju Suhe krajine. Tukaj predvsem mislim na razvoj kmečkega turizma. Obe zainteresirani strani bosta morali uskladiti svoje programe ter poiskati tista območja, kjer so možnosti za kmečki turizem ter tudi pomagati pri samem razvoju takih kmetij. Mislim predvsem na kreditiranje takih kmetij in na izgradnjo infrastrukturnih objektov na teh območjih.

Dohodek kmetov, ki se bodo usmerili v to dejavnost, bo gotovo jamčil njihovo socialno varnost, obenem pa tudi vplival na to, da ljudje iz teh kmetij ne bodo odhajali, ampak ostajali doma, kar je pomembno tudi s stališča splošnega ljudskega odpora.

Ob tej priliki naj navedem, da je v pripravi sporazum med kmetijskimi in gozdarskimi organizacijami na našem območju, ki bo urejal medsebojna razmerja med temi organizacijami in katerega glavni cilj bo doseči želeni razvoj kmetijstva in gozdarstva v regiji ter zagotoviti socialno varnost kar največjemu delu kmečkega prebivalstva.

Porodniški dopust za kmetice

Pred nami je razprava in sklepanje o predlogu samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih združenih kmetov v zvezi z uresničevanjem pravice do porodniškega dopusta. S tem sporazumom kmetje, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in združujejo svoje delo, zemljišča, delovna in druga sredstva z drugimi kmeti in z delom delavcev ter družbenimi sredstvi v OZD, uresničujejo pravico do porodniškega dopusta in obveznosti združevanja sredstev v občinskih skupnostih otroškega varstva. Tako bo lahko uveljavljala pravico do porodniškega dopusta oziroma

(Nadaljevanje na 11. str.)

Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma

Predlog:

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽEVANJU IN UPORABI SREDSTEV ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO

I. Dopolni se 6. člen samoupravnega sporazuma, ki se dopolnjen glasi:

„S tem sporazumom se delavci temeljnih organizacij in DSSS Gozdnega gospodarstva Novo mesto dogovore, da bodo združevali in po delegatih v upravnem odboru stanovanjskega sklada skupno odločali o naslednjih sredstvih za stanovanjsko izgradnjo:

– o tistem delu stanovanjskega sklada, ki preostane po izločitvi prispevkov samoupravni stanovanjski skupnosti,

– o amortizaciji od stanovanj, ki jo plačuje Samoupravna stanovanjska skupnost od pri njej vloženih stanovanj, o anuitetah in obrestih od posojil,

– o lastni udeležbi pri dodelitvi družbenih stanovanj,

– o drugih sredstvih, ki se po zakonu in drugih predpisih lahko uporabljajo za stanovanjsko izgradnjo,

– o lastni udeležbi pri nakupu etažnega stanovanja, združni stanovanjski gradnji ter gradnji stanovanjske hiše v zasebni lasti.”

II. Spremeni se 16. člen samoupravnega sporazuma, ki se spremenjen glasi:

(Nadaljevanje z 10. str.)

pravico do nadomestila osebnega dohodka za porodiški dopust le tista kmetica, ki ima lastnost združene kmetice, ki je članica ali kooperantka organizacije združenih kmetov ali kooperantka druge organizacije združenega dela. Glede obsega pravice do porodiškega dopusta je združena kmetica izenačena z delavko v združenem delu. Osnova za nadomestilo osebnega dohodka in osnova za plačevanje prispevkov je najmanjši osebni dohodek, ki ga z odlokom in v skladu z zakonom določi Izvršni svet skupščine SRS.

Navedel sem le nekaj nalog v zvezi z zagotavljanjem socialne varnosti kmetov. Naloge bomo uspešno opravili le, če se bomo vsi, ki delamo na tem področju, združeni prizadevali doseči cilj – tako povečanje dohodka zasebnim kmetijskim proizvajalcem, ki jim bo omogočal socialno varnost.

JOŽE KOVAČIČ

Predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združevanju in uporabi sredstev za stanovanjsko izgradnjo je bil sprejet

25. 12. 1981 smo se na referendumu odločali o predlogu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združevanju in uporabi sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Predlog je bil sprejet v vseh temeljnih organizacijah in v DSSS. Za predlog sprememb in dopolnitev je na ravni DO glasovalo 554 delavcev ali 76 odstotkov, proti je bilo 95 delavcev ali 13 odstotkov, neveljavne so bile 4 glasovnice ali 0,1 odstotka, glasovalo pa ni 73 delavcev ali 10,05 odstotka.

JOŽE KOVAČIČ

„Za osnovni standard se šteje:

a) Za samske delavce – do 32 m² stanovanjske površine poprečne kvalitete

b) z dvema družinskima članoma – do 45 m² stanovanjske površine poprečne kvalitete

c) tremi družinskimi člani – do 58 m² stanovanjske površine poprečne kvalitete

d) s štirimi družinskimi člani – do 70 m² stanovanjske površine

Za vsakega nadaljnjega družinskega člana se pripadajoča stanovanjska površina poveča za največ 15 m².

Stanovanja bodo dodeljena po teh normativih, razen v izjemnih primerih, ko razmere v družini narekujejo odstopanje od gornjih normativov (tri generacije v družini, bolezen, ki terja trajno nego in podobno).

Za družinske člane štejejo: zakonec, otroci, posvojenci, starši delavca in njegovega zakonca, tisti, ki jih je delavec dolžan vzdrževati po zakonu, in tisti, ki živijo z delavcem najmanj 2 leti v ekonomski skupnosti.”

III. Spremeni se 18. člen samoupravnega sporazuma, ki se spremenjen glasi:

„Delavec ima pravico do posojila, če izpolnjuje naslednje pogoje:

– če nima stanovanja ali če ima premajhno ali neustrezno stanovanje. Delavca, ki prebiva v družbenem stanovanju, za katerega pa je zainteresirana ena izmed TO ali DSSS, se obravnava, kot da nima stanovanja.

– če gradi zasebno stanovanje oz. hišo s standardno velikostjo,

– če gradi, kupuje, prenavlja lastno hišo ali stanovanje na območju, iz katerega lahko dnevno prihaja na svoje delovno mesto,

– da gradnjo izvaja v skladu z odobreno gradbeno dokumentacijo,

– da sodeluje z lastno udeležbo, in sicer:

– najmanj z 20 % lastnih sredstev pri nakupu etažnega stanovanja

– najmanj 25 % lastnih sredstev pri združni stanovanjski gradnji,

– najmanj 40 % lastnih sredstev pri gradnji stanovanjske hiše v zasebni lasti,

od predračunske vrednosti oziroma končne cene pri kupoprodajni pogodbi, upošteva standardno stanovanjsko površino za etažno stanovanje in za stanovanjsko hišo v zasebni lasti.

Za izračun predračunske vrednosti pri dodelitvi posojila

Skupni poprečni mesečni dohodek na družinskega člana, izražen v odstotku na poprečni mesečni osebni dohodek v SRS v preteklem letu

za družine z dvema in več člani	za samske občane	
do 20 %	do 35 %	brez udeležbe
nad 20 % do 25 %	nad 35 % do 40 %	1 %
nad 25 % do 30 %	nad 40 % do 45 %	2 %
nad 30 % do 35 %	nad 45 % do 50 %	3 %
nad 35 % do 40 %	nad 50 % do 55 %	4 %
nad 40 % do 45 %	nad 55 % do 60 %	5 %
nad 45 % do 50 %	nad 60 % do 65 %	6 %
nad 50 % do 55 %	nad 65 % do 70 %	7 %
nad 55 % do 60 %	nad 70 % do 75 %	8 %
nad 60 % do 65 %	nad 75 % do 80 %	9 %
nad 65 % do 70 %	nad 80 % do 85 %	10 %
nad 70 % do 75 %	nad 85 % do 90 %	11 %
nad 75 % do 80 %	nad 80 % do 95 %	12 %
nad 80 % do 85 %	nad 95 % do 100 %	13 %
nad 85 % do 90 %	nad 100 % do 105 %	14 %
nad 90 % do 95 %	nad 105 % do 110 %	16 %
nad 95 % do 100 %	nad 110 % do 115 %	18 %
nad 100 %	nad 115 %	20 %

Lastno udeležbo je delavec dolžan plačati:

– pred vselitvijo oz. preseelitvijo v boljše stanovanje,

– po vselitvi, če je delavec oziroma družina v težkem gmotnem položaju, s tem da se zaveže namensko varčevati pri banki za lastno udeležbo, za kar dovoli tudi administrativno prepoved na osebne dohodke.

Lastna udeležba za pridobitev družbenega stanovanja bo

bomo upoštevali ceno m² stanovanja v individualni gradnji, ki jo bo sporočila pristojna stanovanjska skupnost.

Delavec ima pravico dobiti kredit le do 90 m² površine, upoštevajoč že zgoraj navedene omejitve.”

IV. Spremeni se 24. člen samoupravnega sporazuma tako, da se briše zadnji odstavek tega člena in se tako spremenjen glasi:

„Višina zneska odobrenega posojila je odvisna od:

– mase sredstev, namenjenih za posojilo,

– ugotovljenega števila točk prosilca (vrstni red),

– vrednosti novogradnje oziroma kupljenega stanovanja, interesa Temeljne organizacije oziroma DSSS.”

V. Spremeni se 32. člen samoupravnega sporazuma, ki se spremenjen glasi:

„Delavcu se dodeli družbeno stanovanje po kriterijih in merilih iz 16. ter 17. člena tega sporazuma.

Delavci, ki jim bo dodeljeno družbeno stanovanje, bodo pri dodelitvi družbenega stanovanja plačali naslednje višine lastne udeležbe:

vrnjena po 10 letih v enkratnem znesku s 3 % obrestmi.

VI. Spremeni se 21. člen samoupravnega sporazuma, ki se spremenjen glasi:

„Posojilna doba znaša največ 15 let in je odvisna od kreditne sposobnosti prosilca.”

Spremembe in dopolnitve sporazuma prično veljati 8 dan po objavi na oglasni deski.

Novo mesto, november 1981.

Nagradna fotografija

Rok za rešitev slikovne uganke iz decembrske številke Dolenjskega gozdarja je potekel – nagradna knjiga pa še ni oddana.

Objavljamo novo fotografijo. Tistemu, ki nam bo sporočil točne podatke o njej (revir, oddelek, cesta idr.) je namenjena knjiga „Božidar Jakac in Dolenjska“. Če bo rešitev poslalo več bralcev, bo knjigo dobil izžrebani.

Listu „Gozdar“, Novo mesto

Kot upokojenec DO GG Novo mesto čutim dolžnost, da se delovni skupnosti zahvalim za pozornost, ki mi jo (verjetno pa tudi vsem ostalim nekdanjim sodelavcem) izkazuje.

Vsako leto dobim od sindikalne organizacije TOZD „Gozdarstvo“ Podturn novoletno čestitko z darilom in vabilom na vsakoletno novoletno srečanje z delavci tozda. Na žalost nisem mogel priti na srečanje, čeprav sem doslej vsa leta bil med tovariši ob takih priložnostih izredno zadovoljen in vesel.

Koliko nam pomeni tako srečanje in čestitka, vemo le mi. Res, nihče ni v naši družbi socialno ogrožen, zagotovljeno nam je primerno življenje, toda res je tudi, da bolj ko raste blagostanje, bolj ko se oblagamo z vsem mogočim, bolj

slabi naša človečnost. Vse manj posluha je za take „sentimentalnosti“, kot je pozornost do upokojenega delavca ali bolnega sodelavca. In prav zato v tem času, ki je tudi sicer težak in kot pravimo stabilizacijski, toliko pomeni taka prijaznost naših mladih delovnih tovarišev.

Hvaležen sem članom sindikalne organizacije gozdarstva Podturn za pozornost in tovarištvo, zato se jim zahvaljujem in izrekam priznanje. Menim, da so enakih misli vsi naši upokojenci. Z besedo „naši“ mislim ta tozda.

Vsem delavcem gozdnega gospodarstva želim v novem letu veliko delovnih uspehov in osebne sreče!

Prosim, da moje pismo objavite. Tovariško vas pozdravljam!

LOJZE FLORJANČIČ
Laze 1, Uršna sela

Pospravilo žledoloma v Čičariji

V Čičariji nadaljujemo s pospravljanjem žledoloma. Tam dela devet delavcev TOZD „Gozdarstvo“ Črnomelj in osem delavcev TOZD „Gozdarstvo“ Podturn. Pričeli so decembra in v dveh tednih naredili 580 prn drv.

Po novoletnih praznikih nadaljujejo z delom, ki bo verjetno trajalo tja do pozne pomladi. V prvem delu novega delovišča izdelujejo samo metrska drva, ki jih bo potrebno znositi s konjiči. Težave so s preskrbo in z nastanitvijo delavcev in konj. Kljub izpraz-

njenim vasem je težko najti primeren hlev in sobo. Ljudje so se iz teh krajev množično izselili in zapustili hiše in gospodarska poslopja, ki hitro propadajo.

Sekači z delovodjem in kuharico stanujejo v vasi Podgrad. Vas je poznana po tovarni plastičnih izdelkov „Plama“. Na delo se vozijo s kombiji 14 km v eno smer. Delajo tudi na proste sobote. Z vremenom so še kar zadovoljni, saj doslej še niso imeli priložnosti občutiti prave kraške burje.

JOŽE LUKŠIČ

Razpis

Gozdno gospodarstvo Novo mesto razpisuje v šolskem letu 1982/83 naslednje štipendije:

usmeritev	gozdar	12 štipendij
usmeritev	gozdarski tehnik	4 štipendije
usmeritev	vrtnar – sadjar SKP	1 štipendija
usmeritev	vrtnarski tehnik	1 štipendija
usmeritev	poslovna – ekonomski tehnik	1 štipendija
usmeritev	gozdarska – dipl. gozd. ing.	2 štipendiji
usmeritev	agronomija – dipl. ing. sadjar – vrtnar	1 štipendija

Izobražujmo se!

Seminar za revirne gozdarje in delovodje

V programu izobraževanja delavcev gozdnega gospodarstva je tudi seminar za revirne gozdarje in gozdne delovodje. Seminar se bo začel 6. februarja in bo trajal 3 dni. Udeleženci se bodo seznanili z nalogami gozdnega gospodarstva v letošnjem letu. Izpopolnili bodo znanje s področja samoupravljanja in delovnega prava. Obravnavali bodo organizacijo in pripravo dela, normative in zajemanje podatkov. Izdelali bodo gozdnogojitveni in sečno-

spravilni načrt. Seznanili se bodo s prodajo gozdnih sortimentov, z nalogami v zvezi z vzdrževanjem družbenih sredstev in varstvom pri delu. Na seminarju bodo sodelovali: Jože Petrič, Tone Šepec, Jože Kure, Ludvik Starič, Jože Lukšič, Bogo Špiletič in Lado Javornik. Na dnevnem redu seminarja so praktična vprašanja, s katerimi se neposredni vodje revirja in delovodje vsakodnevno srečujejo, zato je zanj veliko zanimanje.

FRANC MARKOVIČ

Pobuda s Soškega

Pokojninsko dobo priznati tudi vozniku konjske vprege

Soško gozdno gospodarstvo je dalo pobudo za dopolnitev 333. člena zakona o pokojninskem zavarovanju, katerega spremembe in dopolnitve so v pripravi. Predlagajo, naj se v pokojninsko dobo šteje čas opravljanja del in nalog pri spravilu lesa tistim voznikom, ki so ta dela opravljali po pogodbi o delu, pa niso bili pokojninsko in invalidsko zavarovani. Zateva je v skladu s stališjem sodišča, ki je že priznalo pokojninsko dobo vozniku konjske vprege kljub temu, da niso bili plačani prispevki za zdravstveno zavarovanje. Sodišče meni, da so podani vsi znaki delovnega razmerja takega voznika, čeprav je delo opravljal formalno po pogodbi o delu. Pri GG Novo mesto je okrog 50 voznikov, ki bi lahko uveljavljali pokojninsko dobo, če bo sprejeta dopolnitev zakona. Gozdno gospodarstvo Novo mesto podpira to pobudo, saj bi s tem zagotovili tudi voznikom konjske vprege, ki so tako kot

drugi delavci večino časa preživeli v gozdu v zelo težkih razmerah, socialno varnost, ki jo bodo zlasti v starosti močno potrebovali.

FRANC MARKOVIČ

DOLENJSKI GOZDAR

Glasilo izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto – Odgovorni urednik ing. Janez Penca. Uredniški odbor: Mirko Bajt, Franc Bartolj, Tone Fabjan, ing. Jože Falkner, ing. Slavko Klančičar, Uroš Kastelic, Matija Mazovec, ing. Jernej Piškur, Janez Šebenik, Angelbert Tesari. – Izhaja enkrat na mesec v 1400 izvodih. – Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 – Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD Grafika; tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.